

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Discussie

Rode schoenen

Jan Olthof

‘De kunst van het gewoon doen – Op zoek naar mogelijkheden en kracht’ was de titel van het interview van Henk Trip (2014), dat in het vorige nummer van *Systeemtherapie* opnieuw gepubliceerd werd naar aanleiding van het overlijden van Mieke Crolla.

Ik ben door Mieke Crolla opgeleid en heb het voorrecht gehad vele gezinssessies met haar samen te mogen doen. Door de kracht van het gewoon doen, de kunst van het gewone en het doorheen de stormen van de psychiatrische symptomatologie gericht blijven op mogelijkheden en positieve krachten in gezinnen, is zij een bron van inspiratie geweest. De volgende anekdote wil ik in deze rubriek met de lezers delen, omdat ze de kunst van het gewoon doen zo eenvoudig illustreert.

‘Waarom is deze vrouw niet depressief?’ Met zes arts-assistenten en psychotherapeuten in opleiding krijgen we supervisie van Mieke Crolla en zitten we achter de eenrichtingsspiegel, een in die tijd nog gebruikelijke vorm van live-supervisie. In de behandelkamer werkt een collega van ons met een echtpaar. Mevrouw is vanwege een ernstige depressie opgenomen in de psychiatrische inrichting Vijverdal, waar we allen werkzaam zijn. We weten niet beter dan dat mevrouw depressief is, dus deze vraag van Mieke brengt ons in verwarring en we weten dan ook geen antwoord.

Na een tijdje zegt ze: ‘Een vrouw met rode schoenen is niet depressief.’ Vervolgens gaat ze van achter de spiegel de behandelkamer binnen en naast mevrouw zitten. Mieke en zij zijn vrouwen van ongeveer dezelfde leeftijd. ‘Mag ik u eens vragen waar u die rode schoenen heeft gekocht? Ik vind ze prachtig en ben stiekem een beetje jaloers op u dat u zulke schoenen durft te dragen. Rood is mijn lievelingskleur.’ Samen kijken ze naar de rode schoenen en de focus van het gesprek verandert volledig.

Wij achter de spiegel kijken naar de rode schoenen die we voorheen niet hadden opgemerkt en ook haar man richt zijn aandacht op de rode schoenen. Mieke en mevrouw praten nog even verder over waar de schoe-

Rode schoenen

nen gekocht zijn, over kleur en vorm. Twee vrouwen samen, in solidari-teit. 'Wat heeft u een mooie smaak en wat ziet u er verzorgd uit!'

Mevrouw bloeit zichtbaar op en gaat rechtop zitten. 'Merkt uw man ook op hoe verzorgd u er uit ziet? Geniet hij ook zo van uw rode schoenen?'

Nee dus, en duidelijk wordt dan hoezeer mevrouw zich niet gezien voelt door haar man, hoezeer ze de liefdevolle aandacht mist die hij wel altijd voor haar heeft gehad.

Ze spreken over hoe ze elkaar hebben ontmoet en over hun verliefd-heid van weleer.

Natuurlijk ging Mieke ook in deze anekdote niet voorbij aan het klinisch beeld en de diagnostiek, maar zij wees ons op andere ingangen voor het gesprek, op het aanboren van alternatieve verhalen, op uitwegen uit het dominante discours.

Hoe de sessie verder ging weet ik niet meer, maar deze interventie van Mieke Crolla, nu ruim dertig jaar geleden, ben ik nooit vergeten. Deze manier van kijken, die mij ook bekend was uit het werk van Milton Erickson (Short, Erickson & Erickson Klein, 2005) heeft mij diepgaand beïnvloed. De kunst van het gewone leven, het bijzondere van het gewone en het voor de therapie aanboren en gebruik maken van alle hulpbronnen uit het leven van de cliënt.

Mieke Crolla sprak over hoe lekker pruimenjam van eigen pruimen kan smaken, hoe lekker roggebrood met appelstroop is. Ze sprak over het boerenleven, het dorp, de dorps- en familieverhoudingen en maakte ondertussen in gewone en heldere taal een genogram.

Ze verstond de kunst van het invoegen als geen ander, putte rijkelijk uit haar eigen levenservaring en deelde anekdotes met haar cliënten. Ze was een van hen, geen expert of buitenstaander, maar 'moeder, zus of tante'. Ze schoof bij wijze van spreken zo mee aan tafel en werd tegelijker-tijd vanzelfsprekend als gezaghebbende gerespecteerd.

En nu, dertig jaar later, leer ik mijn cursisten te letten op 'rode schoe-nen' en alles wat bij het gewone leven hoort en denk dan met dankbaar-heid aan Mieke Crolla die mij heeft opgeleid.

Jan Olthof is zelfstandig gevestigd psychotherapeut en als consulent behande-ling verbonden aan Yulius te Barendrecht. Hij is supervisor en opleider bij de NVRG. E-mail: olthofjanbg@hotmail.com.

Rode schoenen

Literatuur

Short, D., Erickson, B.A. & Erickson Klein, R. (2005). *Hope and resilience – Understanding the psychotherapeutic strategies of*

Milton H. Erickson. Bethel (USA): Crown.
Trip, H. (2014). De kunst van gewoon doen
– Op zoek naar mogelijkheden: Een
gesprek met Mieke Crolla-Baggen.
Systeemtherapie, 26(4), 309-315.